

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Γ' ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή)

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 35)

Ερώτημα 1^ο (μονάδες 15)

- 1 Λ «Η μαζοποίηση είναι φαινόμενο ... με τους άλλους » (Κείμενο 1, 1^η παράγραφος)
2 Σ «Τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα ... συναισθημάτων». (Κείμενο 1, 2^η παράγραφος)
3 Λ «Στις μέρες μας ... της μάζας». (Κείμενο 1, 4^η παράγραφος)
4 Σ «Και βέβαια ούτε ο ίδιος στη μαζικότητα». (Κείμενο 2, 1^η παράγραφος)
5 Σ «Πόσο εφικτό είναι να μπουν Σχεδόν». (Κείμενο 2, 4^η παράγραφος)

Ερώτημα 2^ο (μονάδες 10)

α. Τα δύο ρηματικά πρόσωπα στην 3^η παράγραφο του Κειμένου 1 είναι:

- γ' ενικό και πληθυντικό ·
- α' πληθυντικό.

Ο αρθρογράφος αρχικά χρησιμοποιεί το γ' πληθυντικό πρόσωπο για να εισαγάγει τη σκέψη του με τρόπο γενικό και ουδέτερο (*Για να γίνουν περισσότερο κατανοητά τα παραπάνω ...*). Στη συνέχεια χρησιμοποιεί το α' πληθυντικό για να προσελκύσει την προσοχή του αναγνώστη σε δράσεις και συμπεριφορές που αφορούν όλο το κοινωνικό σώμα, χωρίς να εξαιρεί τον εαυτό του από αυτό (*να παρατηρήσουμε τον εαυτό μας / Πόσες φορές δεν έχουμε αγοράσει προϊόντα ...*). Επαναφέρει το γ' πρόσωπο (ενικού) για να εκφράσει την άποψή του αντικειμενικά και ουδέτερα, προσδίδοντάς της καθολικό κύρος (*ολόκληρη βιομηχανία που χρησιμοποιεί / (δεν) έχει σημασία*), αλλά τη συσχετίζει με τους αναγνώστες, χωρίς να εξαιρεί τον εαυτό του, χρησιμοποιώντας και πάλι α' πληθυντικό (*να επιθυμούμε / το χρειαζόμαστε / το επιθυμούμε κ.λπ.*).

Η εναλλαγή αυτή υπηρετεί την επικοινωνιακή αποτελεσματικότητα του κειμένου, εφόσον μεταδίδει το εν πολλοίς επικριτικό για τη συμπεριφορά του μέσου ανθρώπου μήνυμα με τέτοιο τρόπο, ώστε να μην ενοχλεί τον αποδέκτη.

β. Στις παραγράφους 3 και 4 του Κειμένου 1 υπάρχουν

- δύο ρητορικά ερωτήματα, για τα οποία απάντηση στο κείμενο δεν δίνεται, εφόσον είναι προφανής και έχει γενική ισχύ (*Πόσες φορές δεν έχουμε αγοράσει προϊόντα που δεν τα χρειαζόμαστε; // Πόσες φορές δεν έχουν αναρτηθεί ειδήσεις που συχνά αγγίζουν τα όρια της γελοιοτητας;*) ·
- μία ευθεία ερώτηση, η οποία απαντάται αμέσως από τον αρθρογράφο (*Γιατί; Διότι μέσα μας έχει εδραιωθεί η ψευδαίσθηση ότι το προϊόν μας προσφέρει ασφάλεια και σιγουριά*) .

Η λειτουργία των ρητορικών ερωτημάτων είναι να στρέψουν την προσοχή του αναγνώστη προς την κατεύθυνση που επιδιώκει ο αρθρογράφος – συγκεκριμένα προς την άσκοπη κατανάλωση και προς την άκριτη διασπορά πληροφοριών – και να διεγείρουν τον προβληματισμό του. Από την άλλη μεριά, η ευθεία ερώτηση, μαζί με την απάντηση, αποτελούν φορέα βασικού νοήματος, εφόσον ο αρθρογράφος, με τον τρόπο αυτό, διατυπώνει την κεντρική θέση – αιτιολόγηση της καταναλωτικής συμπεριφοράς των ανθρώπων.

Ερώτημα 3^ο (μονάδες 10)

Σωστό είναι το 1: Σκοπός της συγγραφέως είναι να ευαισθητοποιήσει τους αναγνώστες σχετικά με το ζήτημα της διάδοσης και της λειτουργίας του Facebook.

Γλωσσικές επιλογές (για πλήρη απάντηση απαραίτητα τέσσερις):

- σωρευτική χρήση επιθέτων (*θμελιώδεις, εντυπωσιακοί, ανεξέλεγκτοι, παγκόσμιο, πολυπληθέστερη κ.λπ.*) ·
- επιρρήματα τοποθετημένα σε θέση έμφασης (*παραστατικά, σχεδόν κ.λπ.*) ·
- ασύνδετο σχήμα (*2^η και 3^η παράγραφος: συμπεριλαμβανόμενων των μωρών, των υπέργηρων, των ιθαγενών του Αμαζονίου // από το Περού, τη Σουηδία, τη Μιανμάρ, την Πολυνησία, το Μανχάταν, πάμπλουτοι και πάμφτωχοι, όλων των τάξεων, των παρατάξεων, των ιδεολογιών, των θρησκειών, των ιδιοσυγκρασιών να*

ερωτοτροπούν, να πολιτικολογούν, να αποθεώνουν, να καταδικάζουν, να καταγγέλλουν. Κ.λπ.)·

- *συνυποδηλωτικός λόγος («τοποθεσία»)*·
- *συνυποδηλωτικός λόγος και παρηγήσεις (π.χ. να ξεσπάνε χωρίς να σπάνε, να φωνασκούν χωρίς να ακούγεται η φωνή τους κ.λπ.)·*
- *ειρωνεία και χιούμορ (οι «ειδικοί», «Αισθάνομαι ευλογημένος στην τοποθεσία Γιασούνι»)*·
- *χρήση α' προσώπου (ενικού και πληθυντικού: *ας έρθουμε // δεν θα με παραξένευε* → υποκειμενικότητα, προσωπικός τόνος) και β' πληθυντικού (*σκεφτείτε: αμεσότητα, προτροπή προς τους αναγνώστες*)·*
- *ρητορική ερώτηση («Πόσο εφικτό είναι να μπου και να γίνουν σεβαστοί κανόνες επικοινωνίας σε αυτό το παγκόσμιο χωριό, στην πολυπληθέστερη «τοποθεσία» παγκοσμίως;»)*·

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 15)

Στο Κείμενο 3 ο αφηγητής, μαζί με τα οικεία του πρόσωπα, παρακολουθούν την πρώτη φάση της δίωξης των Εβραίων της Θεσσαλονίκης από την πίσω πλευρά του σπιτιού τους (*«από την πίσω μεριά του σπιτιού»*) και στη συνέχεια μαθαίνουν τα τεκταινόμενα είτε μέσω τρίτων προσώπων είτε, αργότερα, από τον πατέρα της οικογένειας που, ως μηχανοδηγός στα τραίνα, συνοδεύει τα πλήθη των διωκόμενων μέχρι τη Νις.

Ο αφηγητής, σε α' πληθυντικό πρόσωπο (*βλέπαμε, νομίζαμε* κ.λπ.) και με τη χρήση περιγραφής αναφέρεται, στις δύο πρώτες παραγράφους, στις αντιδράσεις του ιδίου και των μελών της οικογένειάς του απέναντι στα παθήματα των Εβραίων: *παρ' όλο που παρακολουθούν παθητικά το πώς οι ιδιοκτήτες των σπιτιών και των μαγαζιών τα αδειάζουν, για να μη βρουν τίποτε οι διώκτες τους, συμμερίζονται τη βιασύνη και την αγωνία τους («σε φοβερή βιασύνη και σε αγωνιώδεις κινήσεις»)*, και παίρνουν σαφώς το μέρος των διωκόμενων, τονίζοντας ότι η κίνηση αυτή είχε τον χαρακτήρα τιμωρίας προς τους συνεργάτες των Γερμανών που *«επελέγησαν» να καταλάβουν τις εβραϊκές περιουσίες («... και αυτό ήταν ... τιμωρία τους»)*.

Στη συνέχεια η οικογένεια του αφηγητή δείχνει να συμπονά τους Εβραίους στη φάση του εγκλεισμού τους στον σιδηροδρομικό σταθμό, όπως προκύπτει από τη χρήση των επιθέτων: *«πανάθλιο συνοικισμό», «βαριά συρματοπλέγματα* κ.λπ.»).

Πιο σημαντική, ωστόσο, είναι η αντίδραση του πατέρα της οικογένειας, ο οποίος παρακολουθεί τις ταλαιπωρίες και τα βασανιστήρια που υφίστανται οι Εβραίοι από πρώτο

χέρι, λόγω του επαγγέλματός του. Ο αφηγητής, σε γ' πρόσωπο, μεταφέρει αυτούσια τα λόγια του για τη φρικτή πορεία θανάτου των αιχμαλώτων προς τα στρατόπεδα και αποδίδει το συναισθηματικό του ξέσπασμα, όταν γίνεται αυτόπτης μάρτυρας του θανάτου μικρών παιδιών («τον έπιασαν τα κλάματα. Τρανταχτά κλάματα με λυγμούς»: επανάληψη για λόγους έμφασης). Επίσης, τονίζει την οργή και την αγανάκτηση του πατέρα για τη συστηματική ληστεία των ανυπεράσπιστων Εβραίων από τους Ναζι διώκτες τους (η επιλογή των λέξεων είναι χαρακτηριστική: «μέσα στις ερημιές», «το ξάφρισμα», «με το πιστόλι στο χέρι»). Τέλος, ο αφηγητής αναφέρεται στις αντιδράσεις του πατέρα του μπροστά σε όσα έβλεπε στο κολαστήριο του σιδηροδρομικού σταθμού, χρησιμοποιώντας τις φράσεις «με την ίδια σύγχυση» και «με φρίκη». Πίσω από τις λέξεις αυτές κρύβεται όλη η αδυναμία του απλού ανθρώπου να κατανοήσει την κτηνωδία.

Για το β' ερώτημα η απάντηση είναι ελεύθερη.